

Tisk a informace

Soudní dvůr Evropské unie
TISKOVÁ ZPRÁVA č. 42/17
V Lucemburku dne 27. dubna 2017

Stanovisko generálního advokáta ve věci C-186/16
Ruxandra Paula Andriuc a další v. Banca Româneasca SA

Generální advokát Wahl je toho názoru, že ujednání úvěrové smlouvy, které stanoví splácení zapůjčené částky v cizí měně, ve které byl úvěr poskytnut, není nutně zneužívajícím ujednáním

Požadavek, z něhož vyplývá, že smluvní ujednání musí být sepsána jasným a srozumitelným jazykem, nemůže prodávajícímu nebo poskytovateli uložit povinnost předjímat nepředvídatelné směry dalšího vývoje, jako jsou výjimečné výkyvy směnného kurzu, a informovat o nich spotřebitele

V období od dubna 2007 do října 2008 uzavřela Ruxandra Paula Andriuc a dalších 68 osob s rumunskou bankou SC Banca Românească smlouvy o úvěru vyjádřeném ve švýcarských francích (CHF) za účelem pořízení nemovitého majetku, refinancování jiných úvěrů nebo uspokojení osobních potřeb. Dlužníci byli povinni splácet měsíční splátky v CHF¹.

Směnný kurz CHF k rumunskému leu (RON) se od roku 2007 do roku 2014 přibližně zdvojnásobil. Dlužníci měli za to, že banka byla schopna předvídat výkyvy směnného kurzu CHF. Předložili tedy věc rumunským soudům a tvrdili, že smluvní ujednání, která stanoví splácení úvěru v CHF, na ně přenáší kurzové riziko, a jsou tudíž zneužívajícími ujednáními.

Unijní právo² chrání spotřebitele při uzavírání smluv s prodávajícím nebo poskytovatelem. Stanoví především, že smluvní ujednání je považováno za zneužívající, jestliže v neprospěch spotřebitele způsobuje významnou nerovnováhu v právech a povinnostech stran, které vyplývají z dané smlouvy. Zneužívající povaha smluvního ujednání se posuzuje s ohledem na povahu zboží nebo služeb, pro které byla smlouva uzavřena, a s ohledem na všechny okolnosti v době uzavření smlouvy, které provázely její uzavření, a na všechna ostatní ujednání smlouvy. Posouzení zneužívající povahy smluvního ujednání se netýká vymezení hlavního předmětu smlouvy, pokud je toto ujednání sepsáno jasným a srozumitelným jazykem.

Odvolací soud Curtea de Apel Oradea (Odvolací soud ve Velkém Varadínu, Rumunsko), jemuž byl spor předložen, položil Soudnímu dvoru tři předběžné otázky ve věci přezkumu dotčeného smluvního ujednání. Cílem dvou z předběžných otázek je určit, zda lze sporné ujednání považovat za ujednání, které se týká hlavního předmětu smlouvy, a zda je sepsáno „jasným a srozumitelným“ jazykem, takže jeho případná zneužívající povaha nemůže být zkoumána. Soudní dvůr byl kromě toho vyzván, aby poskytl vysvětlení, pokud jde o okamžik, k němuž musí být posouzena existence „významné nerovnováhy“ mezi právy a povinnostmi stran.

Generální advokát Nils Wahl ve stanovisku z dnešního dne odkazuje kromě znění dotčených smluvních ujednání i na skutkový a právní kontext, v němž byly úvěrové smlouvy uzavřeny. Zohledňuje dvě určující skutečnosti. Na prvním místě poukazuje na to, že ve smlouvách o úvěru vyjádřeném v cizí měně bývá zpravidla uplatňována nižší úroková sazba než ve smlouvách o úvěru vyjádřeném v národní měně, čímž se vyrovnává „kurzové riziko“ plynoucí z případného znehodnocení národní měny. Na druhém místě poznamenává, že banka poskytla úvěry v CHF

¹ Z údajů, jež byly poskytnuty Soudnímu dvoru, vyplývá, že úvěry v CHF využilo v Rumunsku více než 50 000 domácností.

² Směrnice Rady 93/13/EHS ze dne 5. dubna 1993 o zneužívajících ujednáních ve spotřebitelských smlouvách (Úř. věst. 1993, L 95, s. 29; Zvl. vyd. 15/02, s. 288).

a má právo obdržet splátky těchto úvěrů v téže měně. Povinnost platit měsíční splátky v CHF nemůže být podle názoru generálního advokáta považována za vedlejší prvek smlouvy, ale představuje součást klíčových prvků smlouvy o úvěru vyjádřeném v cizí měně.

Na základě uvedeného generální advokát dospívá k závěru, že **ujednání úvěrové smlouvy, podle něhož musí dlužník splatit částku v téže měně, v jaké byla poskytnuta, spadá pod pojem „hlavní předmět smlouvy“.**

Generální advokát, pokud jde o druhou předběžnou otázku položenou Soudnímu dvoru, uvádí, že požadavek, z něhož vyplývá, že smluvní ujednání musí být sepsáno jasným a srozumitelným jazykem, předpokládá, že sporné ujednání musí spotřebitel pochopit nejen z formálního a gramatického hlediska, ale i z hlediska jeho konkrétního dosahu. Běžně informovaný a přiměřeně pozorný a obezřetný spotřebitel by tak měl být nejen informován, že může dojít k nadhodnocení nebo znehodnocení cizí měny, ale také být schopný posoudit ekonomické důsledky takového ujednání na jeho finanční závazky. **Požadavek, z něhož vyplývá, že smluvní ujednání musí být sepsáno jasným a srozumitelným jazykem, však nelze rozšířit do té míry, aby byla prodávajícímu nebo poskytovateli uložena povinnost předjímat nepředvídatelné směry dalšího vývoje, jako jsou výkyvy směnného kurzu cizích měn dotčené ve věci v původním řízení, ani o nich informovat spotřebitele a nést jejich následky.**

Generální advokát se v poslední řadě vyjadřuje k otázce, z jakého okamžiku je třeba vycházet za účelem posouzení existence významné nerovnováhy mezi právy a povinnostmi stran. Uvádí, že tato otázka má smysl pouze za předpokladu, že Soudní dvůr dospěje k závěru, že sporné ujednání nespadá pod pojem „hlavní předmět smlouvy“ nebo není sepsáno jasným a srozumitelným jazykem. Generální advokát má za to, že prodávající nebo poskytovatel nemůže nést odpovědnost za změny, k nimž dojde až po uzavření smlouvy a které nezávisí na jeho vůli (jako jsou zejména výkyvy směnného kurzu). Opačný postup by vedl nejen k uložení nepřiměřených povinností prodávajícímu nebo poskytovateli, ale i k porušení zásady právní jistoty. Generální advokát k této otázce uzavírá, že **je třeba zohlednit všechny okolnosti, jež mohl prodávající nebo poskytovatel důvodně předvídat v okamžiku uzavření smlouvy. Významná nerovnováha nemůže být naproti tomu posuzována na základě změn vzniklých až po uzavření smlouvy, které nemohl prodávající nebo poskytovatel ovlivnit ani předvídat (jako jsou výkyvy směnného kurzu).**

UPOZORNĚNÍ: Soudní dvůr není stanoviskem generálního advokáta vázán. Úlohou generálních advokátů je zcela nezávisle navrhnout Soudnímu dvoru právní řešení věci, která jim je přidělena. Soudci Soudního dvora začínají nyní v uvedené věci rozhodovat. Rozsudek bude vydán později.

UPOZORNĚNÍ: Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce umožňuje soudům členských států, aby v rámci sporu, který projednávají, položily Soudnímu dvoru otázky týkající se výkladu práva Unie nebo platnosti aktu Unie. Soudní dvůr nerozhoduje ve sporu před vnitrostátním soudem. Vnitrostátní soud musí věc rozhodnout v souladu s rozhodnutím Soudního dvora. Toto rozhodnutí je stejně tak závazné pro ostatní vnitrostátní soudy, které případně budou projednávat podobný problém.

Neoficiální dokument pro potřeby sdělovacích prostředků, který nezavazuje Soudní dvůr.

[Úplné znění](#) stanoviska se na internetové stránce CURIA zveřejňuje v den, kdy je generální advokát přednesl.

Kontaktní osoba pro tisk: Balázs Lehoczki ☎ (+352) 4303 5499